

Edi?ie provizorie

HOT?RÂREA CUR?II (Camera a doua)

13 iunie 2019(*)

„Trimitere preliminar? – Taxa pe valoarea ad?ugată (TVA) – Directiva 2006/112/CE – Articolele 9 ?i 10 – Persoan? impozabil? – Activitate economic? desf??urat? «în mod independent» – No?iune – Activitate de membru al consiliului de supraveghere al unei funda?ii”

În cauza C?420/18,

având ca obiect o cerere de decizie preliminar? formulat? în temeiul articolului 267 TFUE de Gerechtshof 's-Hertogenbosch (Curtea de Apel din Hertogenbosch, ??rile de Jos), prin decizia din 21 iunie 2018, primit? de Curte la 26 iunie 2018, în procedura

IO

împotriva

Inspecteur van de rijksbelastingdienst,

CURTEA (Camera a doua),

compus? din domnul A. Arabadjiev, pre?edinte de camer?, ?i domnii T. von Danwitz, C. Vajda, P. G. Xuereb ?i A. Kumin (raportor), judec?tori,

avocat general: domnul M. Szpunar,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scris?,

luând în considerare observa?iile prezentate:

- pentru IO, de J. L. Delleman;
- pentru guvernul neerlandez, de M. Bulterman ?i de J. M. Hoogveld, în calitate de agen?i;
- pentru guvernul suedez, de A. Falk, de C. Meyer-Seitz, de H. Shev, de J. Lundberg ?i de H. Eklinder, în calitate de agen?i;
- pentru Comisia European?, de J. Jokubauskait? ?i de P. Vanden Heede, în calitate de agen?i,

având în vedere decizia de judecare a cauzei f?r? concluzii, luat? dup? ascultarea avocatului general,

pronun?? prezenta

Hot?râre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolelor 9 și 10 din Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată (JO 2006, L 347, p. 1, Ediție specială, 09/vol. 3, p. 7, denumită în continuare „Directiva TVA”).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între IO, pe de o parte, și Inspecteur van de rijksbelastingdienst (inspectorul administrației fiscale, Țările de Jos), pe de altă parte, în legătură cu supunerea persoanei interesate la plata taxei pe valoarea adăugată (TVA) în calitate sa de membru al consiliului de supraveghere al unei fundații.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Potrivit articolului 9 alineatul (1) din Directiva TVA:

„«Persoană impozabilă» înseamnă orice persoană care, în mod independent, desfășoară în orice loc orice activitate economică, indiferent de scopul sau rezultatele activității respective.

Orice activitate a producătorilor, comercianților sau persoanelor care prestează servicii, inclusiv activitățile miniere și agricole și activitățile prestate în cadrul profesiunilor liberale, este considerată «activitate economică». Exploatarea bunurilor corporale sau necorporale în scopul obținerii de venituri cu caracter de continuitate este de asemenea considerată activitate economică.”

4 Articolul 10 din această directivă prevede:

„Condiția prevăzută la articolul 9 alineatul (1) ca activitatea economică să fie efectuată «în mod independent» exclude de la plata TVA salariile și alte persoane în măsura în care acestea sunt legate de un angajator printr-un contract de muncă sau prin orice alte legături juridice care dau naștere relației angajator-angajat în ceea ce privește condițiile de muncă, remunerarea și răspunderea angajatorului.”

Dreptul neerlandez

5 Articolul 7 din Wet op de omzetbelasting 1968 (Legea din 1968 privind impozitul pe cifra de afaceri) prevede:

„1. Este considerat întreprinzător orice persoană care desfășoară o activitate economică în mod independent.

2. De asemenea, prin întreprindere, în sensul prezentei legi, se înțelege:

a. activitatea profesională;

[...]”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

6 IO este membru al consiliului de supraveghere al unei fundații a cărei activitate principală constă în a furniza în mod durabil o locuință persoanelor aflate în dificultate.

7 Statutele acestei fundații prevăd că acest consiliu de supraveghere este compus din minimum cinci membri și din maximum zece membri, care sunt numiți pentru un mandat de patru

ani. O persoană care a încheiat un contract de muncă cu fundația nu poate face parte din acesta. Membrii consiliului de supraveghere menționat pot fi suspendați sau revocați numai pentru neglijență în exercitarea funcțiilor lor sau pentru alte motive grave, prin decizia aceluiași consiliu de supraveghere, adoptată cu o majoritate de trei sferturi din voturile exprimate care reunesc cel puțin trei sferturi din membrii săi, când abstracție de membrul sau membrii incriminați.

8 Competențele consiliului de supraveghere al fundației menționate includ în special numirea, suspendarea și revocarea membrilor organului de conducere, precum și stabilirea condițiilor lor de muncă, suspendarea executării deciziilor acestui organ, acordarea de consiliere organului menționat, aprobarea conturilor anuale, numirea, suspendarea și revocarea membrilor consiliului de supraveghere, precum și stabilirea remunerației fixe a acestora din urmă.

9 Deși fundația în cauză este reprezentată pe plan judiciar și extrajudiciar de organul său de conducere, reprezentarea sa este asigurată în comun, în cazul unui conflict de interese între organul de conducere sau un membru al acestuia și fundația respectivă, de președinte și de unul sau mai mulți membri ai consiliului de supraveghere. În plus, dacă lipsesc toți membrii organului de conducere, conducerea fundației menționate este asigurată de consiliul de supraveghere al acesteia până la numirea unui nou organ de conducere.

10 În ceea ce privește sarcinile consiliului de supraveghere menționat, articolul 18 din statutele fundației în cauză prevede:

„1. Consiliul de supraveghere are sarcina de a exercita un control privind strategia organului de conducere și evoluția generală a afacerilor în cadrul fundației și al întreprinderii care îi este afiliată. Membrii consiliului de supraveghere își îndeplinesc sarcina fără mandat din partea celui care i-a propus și în mod independent față de interesele speciale implicate în întreprindere. Acesta acordă consiliere organului de conducere. În îndeplinirea sarcinilor lor, membrii consiliului de supraveghere se concentrează asupra interesului fundației și al întreprinderii care îi este afiliată.

2. Consiliul de supraveghere nu este obligat să își justifice acțiunile în fața organului de conducere.

3. Consiliul de supraveghere răspunde pentru acțiunile sale pe plan extern printr-un raport cu privire la activitățile sale în cadrul raportului anual.

4. Consiliul de supraveghere își reglementează modalitățile de lucru într-un regulament, care nu poate să conțină dispoziții contrare legii sau prezentelor statute.”

11 Pentru activitatea sa de membru al consiliului de supraveghere al fundației în cauză, IO primește o remunerație brută de 14 912 euro pe an, care este supusă unui impozit pe venituri din salarii. Această remunerație a fost stabilită de acest consiliu de supraveghere în temeiul normelor prevăzute de Wet Normering Bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (Legea privind standardizarea remunerațiilor înalților funcționari din sectoarele public și semipublic) și nu depinde nici de participarea persoanei interesate la reuniuni, nici de orele de lucru pe care le-a realizat efectiv.

12 Pe de altă parte, IO este de asemenea angajat ca funcționar municipal. Cu toate acestea, funcția sa de membru al consiliului de supraveghere menționat nu are nicio incidență asupra municipalității pentru care lucrează, astfel încât nu se pune problema existenței unor eventuale conflicte de interese.

13 Până la 1 ianuarie 2013 s-a considerat că IO nu este supus plății TVA-ului în temeiul

activității sale de membru al consiliului de supraveghere al fundației menționate, printr-o decizie de aprobare a Staatssecretaris van Financiën (secretarul de stat pentru finanțe, Țările de Jos) din 5 octombrie 2006. Această decizie a fost însă retrasă.

14 La 8 iulie 2014, IO a efectuat, în cadrul exercitării funcției sale de membru al consiliului de supraveghere, o declarație de TVA în cuantum de 782 de euro pentru perioada cuprinsă între 1 aprilie și 30 iunie 2014, pe care l-a achitat. Prin scrisoarea din 9 iulie 2014, el a formulat însă o contestație împotriva acestei taxe, care a fost respinsă printr-o decizie a administrației fiscale. Acțiunea introdusă de IO împotriva acestei decizii a fost respinsă ca nefondată printr-o hotărâre a rechtbank Zeeland-West-Brabant (Tribunalul din Zeeland-West-Brabant, Țările de Jos).

15 IO a declarat apel împotriva acestei hotărâri la Gerechtshof 's-Hertogenbosch (Curtea de Apel din Hertogenbosch, Țările de Jos). Această instanță precizează că pârțile în litigiul cu care a fost sesizată sunt în dezacord cu privire la aspectul dacă IO trebuie, ca urmare a activității sale de membru al consiliului de supraveghere în cauză, să fie calificat drept „întreprinzător” în sensul articolului 7 din Legea din 1968 privind impozitul pe cifra de afaceri și drept „persoană impozabilă” în sensul articolelor 9 și 10 din Directiva TVA. În această privință, nu se contestă că persoana interesată, în calitate de membru al acestui consiliu de supraveghere, participă în mod durabil la viața economică și exercită, în consecință, o activitate economică. Pârțile menționate se opun însă cu privire la aspectul dacă această activitate este desfășurată în mod independent.

16 Potrivit Gerechtshof 's-Hertogenbosch (Curtea de Apel din Hertogenbosch), converg în sensul lipsei desfășurării de către IO a unei activități economice în mod independent în special următoarele elemente:

- membrii consiliului de supraveghere al fundației în cauză sunt numiți, suspendați și revocați de consiliul de supraveghere;
- acest consiliu de supraveghere aprobă remunerația fixă a membrilor săi, această remunerație nedepinzând de participarea lor la reuniuni sau de orele de lucru pe care le-au prestat efectiv și
- un membru al consiliului de supraveghere menționat nu poate exercita individual competențele conferite acestuia din urmă, astfel încât acest membru nu acționează în numele său, în contul său și pe proprie răspundere, ci în contul și pe răspunderea aceluiași consiliu de supraveghere.

17 În schimb, potrivit acestei instanțe, converg în sensul unei asemenea desfășurări în special următoarele elemente:

- o persoană care a încheiat un contract de muncă cu fundația în cauză nu poate fi membru al consiliului de supraveghere;
- cu toate că acest consiliu de supraveghere își numește membrii, numirea se traduce prin încheierea unui contract de prestare de servicii între membrul în cauză și fundația menționată, întrucât numai aceasta din urmă, în calitate de persoană juridică, poate încheia un asemenea contract;
- cu ocazia încheierii acestui contract, aceeași fundație nu are libertatea, referitor la condițiile de muncă și de remunerare, de a deroga de la dispozițiile adoptate în această privință de consiliul său de supraveghere și nici nu își asumă responsabilitățile proprii unui angajator obișnuit și

– membrii consiliului de supraveghere al fundației în cauză sunt independenți în cadrul acestui consiliu și trebuie să acționeze în mod critic față de ceilalți membri ai acestuia și de organul de conducere al acestei fundații.

18 Instanța menționată concluzionează că un membru al consiliului de supraveghere al fundației respective se află, în ceea ce privește condițiile sale de muncă și de remunerare, într-o poziție subordonată față de consiliul de supraveghere, chiar dacă nu există în rest nicio legătură de subordonare între acest membru și consiliul de supraveghere menționat și nici între acesta și fundația în cauză. Ea tinde, așadar, să considere că, în speță, activitatea economică în discuție în litigiul principal nu este desfășurată în mod independent și că, prin urmare, IO nu poate fi calificat drept „persoană impozabilă”.

19 Având totuși îndoieli cu privire la interpretarea Directivei TVA, Gerechtshof 's-Hertogenbosch (Curtea de Apel din Hertogenbosch) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Un membru al consiliului de supraveghere al unei fundații, care, în ceea ce privește condițiile sale de muncă și de remunerare, se află într-o poziție de subordonare față de consiliul de supraveghere menționat, însă care în rest nu se află într-o asemenea poziție față de consiliul de supraveghere sau de fundație, își desfășoară activitățile economice în mod independent, în sensul articolelor 9 și 10 din Directiva [TVA]?”

Cu privire la întrebarea preliminară

20 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolele 9 și 10 din Directiva TVA trebuie interpretate în sensul că un membru al consiliului de supraveghere al unei fundații, precum reclamantul din litigiul principal, desfășoară o activitate economică în mod independent, în sensul acestor dispoziții, și, în consecință, trebuie calificat drept persoană impozabilă în scopuri de TVA.

21 Pentru a răspunde la această întrebare, trebuie amintit că persoană impozabilă înseamnă orice persoană care, în mod independent, desfășoară una dintre activitățile economice menționate la articolul 9 alineatul (1) al doilea paragraf din Directiva TVA, în special orice activitate de prestator de servicii. Termenii utilizați în această dispoziție dau nașterii de „persoană impozabilă” o definiție largă, axată pe independența în desfășurarea unei activități economice, în sensul că toate persoanele care, în mod obiectiv, îndeplinesc criteriile care figurează în această dispoziție trebuie considerate ca fiind impozabile în scopuri de TVA (Hotărârea din 12 octombrie 2016, Nigl și alții, C-340/15, EU:C:2016:764, punctul 27, precum și jurisprudența citată).

22 În această privință, articolul 10 din Directiva TVA precizează că condiția prevăzută la articolul 9 alineatul (1) ca activitatea economică să fie efectuată în mod independent exclude de la plata TVA-ului salariații și alte persoane în măsura în care acestea sunt legate de un angajator printr-un contract de muncă sau prin orice alte legături juridice care dau naștere relației angajator-angajat în ceea ce privește condițiile de muncă, remunerarea și răspunderea angajatorului.

23 Astfel, este necesar să se examineze aspectul dacă o activitate de membru al consiliului de supraveghere al unei fundații, precum cea desfășurată de reclamantul din litigiul principal, trebuie calificată drept „economică”, apoi, dacă este cazul, dacă această activitate este desfășurată „în mod independent”.

Cu privire la caracterul „economic” al activității

24 În speță, astfel cum nu se contestă de către părțile din litigiul principal, o activitate precum cea în discuție trebuie calificată drept „economică” întrucât prezintă caracter continuu și este efectuată în schimbul unei remunerații primite de autorul operațiunii (Hotărârea din 13 iunie 2018, Polfarmex, C-421/17, EU:C:2018:432, punctul 38 și jurisprudența citată).

25 Astfel, pentru desfășurarea activității sale de membru al consiliului de supraveghere al fundației în cauză, reclamantul din litigiul principal primește o remunerație brută de 14 912 euro pe an. Este indiferent în această privință împrejurarea că această remunerație nu este stabilită în funcție de prestații individualizate, ci forfetar și pe o bază anuală (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 februarie 2018, Nagyszénás Településszolgáltatási Nonprofit Kft., C-182/17, EU:C:2018:91, punctul 37 și jurisprudența citată).

26 În plus, din moment ce această remunerație a fost stabilită ținând seama de normele prevăzute de Legea privind standardizarea remunerațiilor înalților funcționari din sectoarele public și semipublic, condițiile în care reclamantul din litigiul principal îndeplinește prestația în discuție corespund celor în care acest tip de prestație este efectuat în mod obișnuit (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 mai 2016, Geemente Borsele și Staatssecretaris van Financiën, C-520/14, EU:C:2016:334, punctele 29 și 30).

27 Pe de altă parte, astfel cum reiese din statutele fundației în cauză, membrii consiliului de supraveghere al acesteia sunt numiți pentru un mandat cu o durată de patru ani, o asemenea durată conferind remunerației primite un caracter de continuitate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 2 iunie 2016, Lajvér, C-263/15, EU:C:2016:392, punctul 33).

28 În schimb, nu poate fi acceptată poziția guvernului suedez potrivit căreia împrejurarea că un membru al unui consiliu de supraveghere nu exercită decât un singur sau doar câteva mandate nu este suficientă, în sine, pentru a ajunge la concluzia existenței unei activități desfășurate în scopul obținerii de venituri cu caracter de continuitate. Potrivit acestui guvern, este necesar în această privință ca persoana interesată să ia măsuri active pentru a obține venituri care să ia forma unei remunerații pentru serviciile furnizate și, în consecință, ca activitatea să fie desfășurată în mod comercial.

29 Deși este adevărat că Curtea a statuat, în ceea ce privește tratamentul fiscal al vânzărilor de terenuri afectate patrimoniului privat, că simpla exercitare a dreptului de proprietate de către titularul său nu poate, în sine, să se considere că reprezintă o activitate economică, dar că situația este diferită în cazul în care persoana interesată ia măsuri active de comercializare a terenului (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 septembrie 2011, Saby și alții, C-180/10 și C-181/10, EU:C:2011:589, punctele 36-39, și Hotărârea din 9 iulie 2015, Trgovina Prizma, C-331/14, EU:C:2015:456, punctele 23 și 24, precum și, în ceea ce privește măsurile active în materie de gestiune forestieră, Hotărârea din iulie 2012, Rđlihs, C-263/11, EU:C:2012:497, punctul 36), trebuie arătat că nu numai că această jurisprudență este specifică tratamentului fiscal al vânzărilor de terenuri afectate patrimoniului privat, ci și că, în orice caz, nu se poate deduce din aceasta că luarea unor asemenea măsuri constituie o condiție pentru ca o activitate să poată fi considerată ca fiind desfășurată în scopul obținerii de venituri cu caracter de continuitate și să poată fi astfel calificată drept „economică”.

30 Rezultă că nu poate fi repus în discuție caracterul economic al unei activități de membru al consiliului de supraveghere al unei fundații, precum cea în discuție în litigiul principal, prin faptul că respectivul membru nu exercită decât un singur mandat, cu condiția ca această activitate să prezinte un caracter de continuitate și să fie desfășurată în schimbul unei remunerații.

31 În plus, în măsura în care guvernul suedez susține de asemenea, în acest context, că activitatea care constă în a exercita unu sau doar câteva mandate de membru al unui consiliu de supraveghere nu ar avea drept scop vânzarea unor prestări de servicii în mod continuu, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, noțiunea de „activitate economică” are un caracter obiectiv, în sensul că activitatea este considerată ca atare, independent de scopurile sau de rezultatele sale (Hotărârea din 5 iulie 2018, Marle Participations, C-320/17, EU:C:2018:537, punctul 22 și jurisprudența citată).

Cu privire la desfășurarea independentă a activității

32 În ceea ce privește aspectul dacă o activitate precum cea în discuție în litigiul principal trebuie să fie considerată ca exercitată în mod independent, este necesar să se aprecieze, într-o primă etapă, dacă o persoană precum reclamantul din litigiul principal este exclusă de la plata TVA-ului, în temeiul articolului 10 din Directiva TVA, în calitate de salariat sau altă persoană legată de angajatorul său printr-un contract de muncă sau prin orice alte legături juridice care dau naștere relației angajator-angajat în ceea ce privește condițiile de muncă, remunerarea și răspunderea angajatorului.

33 În această privință, trebuie arătat, în primul rând, că, în speță, reclamantul din litigiul principal nu poate fi considerat ca având calitatea de salariat. Astfel, deși este adevărat că remunerația sa este supusă, potrivit instanței de trimitere, unui impozit pe venituri din „salarii”, aceasta din urmă arată că, în contextul cauzei principale, relația dintre un membru al consiliului de supraveghere al unei persoane juridice și aceasta din urmă este calificată drept „salarială” printr-o ficțiune legală, având în vedere că, în ceea ce privește un membru al unui asemenea consiliu, nu sunt îndeplinite criteriile care caracterizează o relație salarială.

34 În al doilea rând, potrivit instanței de trimitere, reclamantul din litigiul principal nu își desfășoară activitatea în temeiul unui contract de muncă, ci al unui contract de prestare de servicii.

35 În ceea ce privește, în al treilea rând, examinarea unei alte legături juridice care dă naștere relației angajator-angajat în ceea ce privește condițiile de muncă, remunerarea și răspunderea angajatorului, trebuie să se concluzioneze în sensul lipsei relației angajator-angajat în ceea ce privește condițiile de muncă, în măsura în care, pe de o parte, membrii unui asemenea consiliu de supraveghere nu sunt ținuti de instrucțiunile care emană de la organul de conducere al fundației în cauză, în special atunci când acestea reglementează modalitățile de desfășurare a activității lor. Astfel, se presupune că membrii consiliului de supraveghere menționat exercită în mod independent un control asupra strategiei organului de conducere și asupra evoluției generale a afacerilor acestei fundații, această funcție de tutelă nefiind compatibilă cu o relație angajator-angajat.

36 Pe de altă parte, potrivit indicațiilor care figurează în cererea de decizie preliminară, deși consiliul de supraveghere își stabilește modalitățile de lucru într-un regulament, acest consiliu nu pare să poată impune membrilor săi reguli cu privire la modul în care aceștia din urmă își exercită individual mandatul. Astfel, potrivit aceluși indicator, membrii consiliului de supraveghere menționat sunt independenți în cadrul acestuia și trebuie să acționeze în mod critic față de ceilalți membri ai săi.

37 Or, în lipsa unei relații angajator-angajat în ceea ce privește condițiile de muncă, membrii unui asemenea consiliu de supraveghere nu sunt înuți de o altă legătură juridică decât nașterea relației angajator-angajat, în sensul articolului 10 din Directiva TVA. În consecință, articolul 9 din această directivă este cel în lumina căruia trebuie să se aprecieze, într-o a doua etapă, aspectul dacă o activitate precum cea în discuție în litigiul principal trebuie considerată ca fiind desfășurată în mod independent.

38 În această privință, rezultatul din jurisprudența Curții referitoare la articolul 9 că, pentru a stabili dacă o persoană desfășoară în mod independent o activitate economică, trebuie să se verifice dacă există o relație angajator-angajat în desfășurarea acestei activități (a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 septembrie 2015, Gmina Wrocław, C-276/14, EU:C:2015:635, punctele 33 și 36, precum și jurisprudența citată).

39 Pentru a aprecia existența acestei relații angajator-angajat, trebuie să se verifice dacă persoana în cauză își desfășoară activitățile în numele său, pe cont propriu și pe proprie răspundere, precum și dacă ea suportă riscul economic legat de desfășurarea acestor activități. Pentru a constata independența activităților în discuție, Curtea a luat astfel în considerare lipsa oricărei relații de subordonare ierarhică, precum și faptul că persoana în cauză acționează pe cont propriu și pe proprie răspundere, că își organizează în mod liber modalitățile de desfășurare a muncii și că percepe ea însăși retribuțiile care constituie veniturile sale (Hotărârea din 29 septembrie 2015, Gmina Wrocław, C-276/14, EU:C:2015:635, punctul 34 și jurisprudența citată).

40 Astfel cum s-a arătat la punctele 35 și 36 din prezenta hotărâre, situația unui membru al consiliului de supraveghere al unei fundații precum reclamantul din litigiul principal se caracterizează prin lipsa relației de subordonare ierarhică față de organul de conducere al acestei fundații și față de consiliul de supraveghere în ceea ce privește desfășurarea activității de membru al consiliului de supraveghere menționat.

41 Cu toate acestea, potrivit instanței de trimitere, în exercitarea funcțiilor sale de membru al consiliului de supraveghere al fundației în cauză, reclamantul din litigiul principal nu acționează nici în numele său, nici în contul său, nici pe proprie răspundere. Astfel cum reiese din statutele acestei fundații, activitatea de membru al acestui consiliu de supraveghere include, în anumite cazuri, reprezentarea pe plan juridic a fundației, ceea ce presupune capacitatea de a o angaja pe acest plan. În plus, instanța de trimitere precizează că membrii consiliului de supraveghere menționat nu pot exercita individual competențele conferite acestui consiliu și că ei acționează în contul și pe răspunderea aceleiași consiliu. Reiese astfel că membrii consiliului de supraveghere al fundației în cauză nu suportă individual nici răspunderea care decurge din actele acestui consiliu adoptate în cadrul reprezentării legale a fundației menționate, nici pe cea care le revine în temeiul prejudiciilor cauzate terților în exercitarea funcțiilor lor și că, prin urmare, ei nu acționează pe proprie răspundere (a se vedea prin analogie Hotărârea din 25 iulie 1991, Ayuntamiento de Sevilla, C-202/90, EU:C:1991:332, punctul 15).

42 În plus, situația unui membru al unui consiliu de supraveghere precum reclamantul din litigiul principal, contrar celei a unui întreprinzător, se caracterizează prin lipsa unui risc economic care decurge din activitatea desfășurată. Astfel, potrivit instanței de trimitere, un asemenea membru primește o remunerație fixă, care nu depinde nici de participarea sa la reuniuni, nici de orele de lucru pe care le-a prestat efectiv. Prin urmare, spre deosebire de un întreprinzător, el nu exercită o influență semnificativă nici asupra veniturilor, nici asupra cheltuielilor sale (a se vedea, *a contrario*, Hotărârea din 12 noiembrie 2009, Comisia/Spania, C-154/08, nepublicată, EU:C:2009:695, punctul 107 și jurisprudența citată). În plus, reiese că o neglijență săvârșită de membrul unui asemenea consiliu de supraveghere în exercitarea funcțiilor sale nu este susceptibilă să afecteze direct remunerația acestui membru, din moment ce, potrivit statutelor

funda?iei în cauz?, o asemenea neglijen?? nu poate conduce la revocarea acestuia din urm? decât în urma respect?rii unei proceduri specifice.

43 Or, nu se poate considera c? o persoan? care nu suport? un asemenea risc economic desf??oar? o activitate economic? în mod independent în sensul articolului 9 din Directiva TVA (a se vedea în acest sens Hot?rârea din 23 martie 2006, FCE Bank, C?210/04, EU:C:2006:196, punctele 35-37, Hot?rârea din 18 octombrie 2007, van der Steen, C?355/06, EU:C:2007:615, punctele 24-26, ?i Hot?rârea din 24 ianuarie 2019, Morgan Stanley & Co International, C?165/17, EU:C:2019:58, punctul 35, precum ?i jurispruden?a citat?).

44 Având în vedere ansamblul considera?iilor care preced?, este necesar s? se r?spund? la întrebarea adresat? c? articolele 9 ?i 10 din Directiva TVA trebuie interpretate în sensul c? nu desf??oar? o activitate economic? în mod independent un membru al consiliului de supraveghere al unei funda?ii precum reclamantul din litigiul principal, care, de?i nu este legat prin nicio rela?ie de subordonare ierarhic? de organul de conducere al acestei funda?ii ?i nu este legat printr-o asemenea rela?ie nici de consiliul de supraveghere al funda?iei men?ionate în ceea ce prive?te desf??urarea activit??ii sale de membru al acestui consiliu, nu ac?ioneaz? nici în nume s?u, nici în contul s?u, nici pe proprie r?spundere, ci ac?ioneaz? în contul ?i pe r?spunderea aceluia?i consiliu, ?i nu suport? nici riscul economic care decurge din activitatea sa, din moment ce prime?te o remunera?ie fix?, care nu depinde nici de participarea sa la reuniuni, nici de orele de lucru pe care le?a prestat efectiv.

Cu privire la cheltuielile de judecat?

45 Întrucât, în privin?a p?r?ilor din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instan?a de trimitere, este de competen?a acesteia s? se pronun?e cu privire la cheltuielile de judecat?. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observa?ii Cur?ii, altele decât cele ale p?r?ilor men?ionate, nu pot face obiectul unei ramburs?ri.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declar?:

Articolele 9 ?i 10 din Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea ad?ugată trebuie interpretate în sensul c? nu desf??oar? o activitate economic? în mod independent un membru al consiliului de supraveghere al unei funda?ii precum reclamantul din litigiul principal, care, de?i nu este legat prin nicio rela?ie de subordonare ierarhic? de organul de conducere al acestei funda?ii ?i nu este legat printr-o asemenea rela?ie nici de consiliul de supraveghere al funda?iei men?ionate în ceea ce prive?te desf??urarea activit??ii sale de membru al acestui consiliu, nu ac?ioneaz? nici în nume s?u, nici în contul s?u, nici pe proprie r?spundere, ci ac?ioneaz? în contul ?i pe r?spunderea aceluia?i consiliu, ?i nu suport? nici riscul economic care decurge din activitatea sa, din moment ce prime?te o remunera?ie fix?, care nu depinde nici de participarea sa la reuniuni, nici de orele de lucru pe care le?a prestat efectiv.

Semn?turi

* Limba de procedur?: neerlandeza.